

Imię i nazwisko

klasa

Grupa A

1. Wpisz do tabeli daty i nazwy miejscowości, w których zawarto podane porozumienia.

postanowienie	miejscowość	data
Kazimierz Wielki zrzeka się Śląska.		
Zakon krzyżacki ma zwrócić Polsce wszystkie zagrabione ziemie.		
Pomorze Gdańskie staje się wieczystą jałmużną Zakonu krzyżackiego.		

2. Skreśl ziemie, z którymi nie graniczyła Polska u schyłku panowania Kazimierza Wielkiego.

Niemcy, Szwecja, Czechy, Węgry, Mołdawia, Chanat Krymski, Litwa, Zakon krzyżacki, Ruś Kijowska

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Uniwersytet w Krakowie był wzorowany na uniwersytetach w Bolonii i Padwie.	
Statuty wiślickie to zbiór praw dotyczących Wielkopolski.	
Organem doradczym w polityce za panowania Kazimierza III była rada królewska.	

4. Wymień trzy działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki.

.....

5. Na podstawie postanowień zjazdów w Wyszehradzie uzasadnij, czy Jan Luksemburski miał pretensje czy prawa do korony polskiej.

.....

6. Kazimierz Wielki słynie z tego, że zbudował w Polsce wiele miast i zamków. Wyjaśnij, jak wyglądała jego działalność w tym zakresie na Pomorzu.

.....

7. Zapoznaj się z fragmentem Kroniki Janka z Czarnkowa i wykonaj polecenia.

Ten król ponad wszystkich książąt polskich dzielnie rządził Rzeczpospolitą, albowiem jak drugi Salomon wyniósł dzieła swoje, budując miasta, domy i grody. Przede wszystkim zamek krakowski ozdobił przedziwnymi budynkami, wieżami, rzeźbami, malowidłami i dachami nad podziw wspaniałymi. Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, za Wisłą, około kościoła, który się nazywa Skalka, wybudował miasto, które od imienia swego nazwał [...]. Wybudował też wiele innych miast [...].

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w tekstach źródłowych. Wypisy*, t. 1, Toruń 1994, s. 112.

a) Wyjaśnij porównanie Kazimierza Wielkiego do Salomona.

.....

b) Podaj, jakie konkretne przedsięwzięcie budowlane wymienił kronikarz.

.....

Imię i nazwisko

klasa

Grupa B

1. Wpisz do tabeli daty i nazwy miejscowości, w których zawarto podane porozumienia.

postanowienie	miejscowość	data
Polska odzyskuje Kujawy i ziemię dobrzyńską.		
Zakon krzyżacki ma zapłacić wysokie odszkodowanie za niszczące najazdy na polskie ziemie.		
Kazimierz Wielki ma zapłacić 20 tys. kop groszy praskich Janowi Luksemburskiemu za zrzeczenie się pretensji do polskiej korony.		

2. Skreśl ziemie, z którymi nie graniczyła Polska u schyłku panowania Kazimierza Wielkiego.

Niemcy, Szwecja, Czechy, Węgry, Mołdawia, Chanat Krymski, Litwa, Zakon krzyżacki, Ruś Kijowska

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Uniwersytet w Krakowie był pierwszą uczelnią w Europie Środkowej.	
Najważniejszym urzędnikiem za panowania Kazimierza III był kanclerz odpowiedzialny za bezpieczeństwo.	
Statuty wiślicko-piotrkowskie to zbiór praw dotyczących Wielkopolski i Małopolski.	

4. Wymień trzy działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki.

.....

5. Na podstawie postanowień zjazdów w Wyszehradzie uzasadnij, czy Jan Luksemburski miał pretensje czy prawa do korony polskiej.

.....

6. Kazimierz Wielki słynie z tego, że zbudował w Polsce wiele miast i zamków. Wyjaśnij, jak wyglądała jego działalność w tym zakresie na Pomorzu.

.....

7. Zapoznaj się z fragmentem Kroniki Janka z Czarnkowa i wykonaj polecenia.

Ten król ponad wszystkich książąt polskich dzielnie rządził Rzeczpospolitą, albowiem jak drugi Salomon wyniósł dzieła swoje, budując miasta, domy i grody. Przede wszystkim zamek krakowski ozdobił przedziwnymi budynkami, wieżami, rzezbami, malowidłami i dachami nad podziw wspianiałymi. Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, za Wisłą, około kościoła, który się nazywa Skalka, wybudował miasto, które od imienia swego nazwał [...]. Wybudował też wiele innych miast [...].

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w tekstach źródłowych. Wypisy*, t. 1, Toruń 1994, s. 112.

a) Wyjaśnij porównanie Kazimierza Wielkiego do Salomona.

.....

b) Podaj, jakie konkretne przedsięwzięcie budowlane wymienił kronikarz.

.....

38. Państwo Kazimierza Wielkiego
Zakres podstawowy. Model odpowiedzi

Nr	Odpowiedzi – grupa A	Odpowiedzi – grupa B	Punktacja	
1.	Wyszehrad – 1335/1339	Kalisz	1 punkt	0–3 punkty
	Warszawa – 1339	Warszawa	1 punkt	
	Kalisz – 1343	Wyszehrad	1 punkt	
2.	Szwecja		1 punkt	0–3 punkty
	Chanat Krymski		1 punkt	
	Ruś Kijowska		1 punkt	
3.	P	F	1 punkt	0–3 punkty
	F	F	1 punkt	
	P	P	1 punkt	
4.	• prawo składu • nowe komory celne (cła i myta) • stały podatek – poradne • bicie nowej monety – grosz krakowski • zorganizowanie wydobycia soli (żupy solne) • lokowanie miast • wspieranie handlu (myto, prawo składu, targi)		1 punkt za każdy przykład	0–3 punkty
5.	Jan Luksemburski miał pełne prawa do korony polskiej, ponieważ był dziedzicem poprzedniego króla Wacława II. Gdyby to były tylko pretensje, zrzeczenie się ich nie kosztowałoby tak dużo: Śląsk i 20 tys. kop groszy praskich. Korona Polski była dla Kazimierza warta każdych pieniędzy. Zapłacił, bo nie czuł się pewnie.		1 punkt	0–1 punkt
6.	Pomorze nie należało do Polski – nie było tam żadnej działalności Kazimierza Wielkiego.		1 punkt	0–1 punkt
7.	a) Kazimierz uchodził za króla mądrego i sprawiedliwego niczym biblijny król Salomon. Jako jedyny w dziejach Polski otrzymał przydomek Wielki.		1 punkt	0–2 punkty
	b) Kronikarz mówi o Kazimierzu – będącym dzisiaj dzielnicą Krakowa leżącą po drugiej stronie Wisły, naprzeciw Wawelu.		1 punkt	
RAZEM			16 punktów	